

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	G- Sinir sisteminin xəstəlikləri
---------------------------------	---

İlkin versiyanın tərtibatçı (İSİM)	Yusifova B.
---	--------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
G63.2.	Diabetik polinevropatiya (E10-E14 ümumi dördüncü .4+ işarəsi ilə)

Müalicə

Dərman müalicəsi:

DSPN(distal simmetrik polinevropatiya) üçün dərman müalicəsi diabetli xəstələrdə DSPN-nin inkişafının və progressivləşməsinin qarşısını almaq, həmçinin DSPN-nin ağrılı formalarında simptomları aradan qaldırmaq məqsədi daşıyır. DSPN diaqnozu qoyulduqda, xəstəyə fərdi dozumluluk nəzərə alınmaqla dərmanlardan biri və ya dərmanların kombinasiyası ilə patogenetik terapiya təyin edilir (Cədvəl 1). DSPN-nin ağrılı formaları üçün patogenetik terapiyaya əlavə olaraq, simptomatik müalicə təyin edilir (Cədvəl 2). Daha yüksək səviyyədə sübuta malik dərmanlar kimi preqabalin və ya gabapentinə üstünlük verilir. Bu dərmanların effektsizliyi və ya onlara qarşı dozumsuzluğu hallarda , həmçinin ağrı sindromunun depressiv komponentinin olması zamanı, müəyyən bir xəstədə fərdi dozumsuzluk və effektivliyi nəzərə alaraq antidepressanlar (duloksetin, amitriptilin) təyin edilir (Cədvəl 2). DSPN rezistent ağrı zamanı tramadol istifadə olunur. Tramadolla uzun müddətli müalicə yan təsirlərin çox olması və asılılığın yaranmasına görə arzuolunmazdır (cədvəl 3).

Əsas dərmanların siyahısı

Cədvəl 1 – DSPN-nin patogenetik müalicəsi

Farmakoloji qrupu	Beynəlxalq adı	Dozalanma və qəbul qaydası
Antioksidantlar, antihipoksantlar, metaboliklər	<i>Alfa lipol turşusu</i> (Alpha-lipoic acid)	2-4 həftəlik kurs üçün gündə 1 dəfə 30-40 dəqiqə ərzində 600 mq v/d damcı; 1-4 ay ərzində gündə 1 dəfə 600 mq oral.
Vitaminlər	<i>Benfotiamin</i> (Benfotiamine)	1-2 ay ərzində gündə 2 dəfə 150 mq oral
	<i>Tiamin/benfotiamin, piridoksin və sianokobalamin</i> kombinasiyası	Fərdi olaraq, kombinə olunmuş preparatın tərkibində təsiredici maddələrin dozasından asılı olaraq

Cədvəl 2—DSPN-nin simptomatik müalicəsi - ağırlı formanın müalicəsi

Farmakoloji qrupu	Beynəlxalq adı	Dozalanma və qəbul qaydası
Antikonvulsanlar	<i>Preqabalin</i> (Pregabalin)	150 mq daxilə gündə 2 dəfə (lazım olduqda, gündə 600-ə qədər) Qəbul müddəti - təsir və dozümlülükdən asılığa görə fərdi olaraq
	<i>Qabapentin</i> (Gabapentin)	3 qəbula 1800-2400 mq/gün (300 mq ilə başlamaq, tədricən terapevtik dozaya yüksəltmək)
Antidepressanlar	<i>Duloksetin</i> (Duloxetine)	60 mq/gün (lazım olduqda 2 qəbula 120/gün) 2 ay ərzində
	<i>Amitriptilin</i> (Amitriptyline)	25 mq gündə 1-3 dəfə (fərdi) Qəbul müddəti - təsir və dozümlülükdən asılığa görə fərdi olaraq

Əlavə dərmanların siyahısı

Cədvəl 3 – DSPN rezistent ağrının müalicəsi

Farmakoloji qrupu	Beynəlxalq adı	Dozalanma və qəbul qaydası
Opioidlər	Tramadol (Tramadol)	50 mq/gün qəbul müddəti – təsir və dözümlülükdən asılığa görə fərdi olaraq; uzunmüddətli istifadə əsaslandırılmır

Hiperqlikemiyanın korreksiyası üçün **şəkərsalıcı dərmanlar** və **insulinoterapiya** istifadə olunur.

Dislipidemiyanın korreksiyası üçün **hipolipidemik terapiya**

Rosuvastatin (Rosuvastatin): başlanğıc doza gündə 1 dəfə 5 mq və ya 10 mq per os, zəruri hallarda dərman qəbul etdikdən 4 həftə sonra doza artırıla bilər.

Atorvastatin (Atorvastatin): başlanğıc doza gündə bir dəfə 10 mq və ya 20 mq. LDL-C səviyyələrində əhəmiyyətli azalma tələb edən xəstələr (45% -dən çox) gündə bir dəfə 40 mq doza ilə müalicəyə başlaya bilərlər.

Simvastatin (Simvastatin): başlanğıc doza gündə bir dəfə 20 mq. Dozalanma LDL səviyyəsindən və xəstənin müalicəyə reaksiyasından asılıdır. Doza tənzimlənməsi 4 həftədən sonra həyata keçirilir.

Qanın reoloji xüsusiyyətlərini yaxşılaşdırmaq üçün **antiaqreqant terapiya**

Asetilsalisil turşusu (Acetylsalicylic acid) 75-325 mq/gün per os;
Clopidogrel (Clopidogrel) 75 mq, 300 mq gündə 1 dəfə oral;

Antikoaqulyantlar, trombositlərin aqreqasiyasının inhibitorları (heparin istisna olmaqla)

Cilostazol (Cilostazol) 100 mq oral, gündə 2 dəfə, uzun müddət

Mikrosirkulyasiyanın korreksiyası üçün əlavə terapiya kimi **angioprotektorlar** göstərilir

Alprostadil (Alprostadil) 20-60 mkq v/d gündə 1-2 dəfə;

Ağrı sindromun aradan qaldırılması

Ibuprofen (Ibuprofen)- gündə 2-3 dəfə 400 mq 1 tab;

Tramadol (Tramadol)- 100 mq v/d və ya ə/d, maksimum gündəlik doza 400 mq;

Amitriptilin (Amitriptyline)- axşam 1 dəfə 25 mq. Terapiyanın təsirindən asılı olaraq doza tədricən artırıla bilər, axşam maksimum 100 mq-a qədər.

Ədəbiyyat

Диабетическая нейропатия (дистальная симметричная полинейропатия)

Версия: Клинические протоколы МЗ РК - 2017 (Казахстан)

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%B4%D0%B8%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F->

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%8F->

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%D1%8F->

<https://diseases.medelement.com/disease/%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%BC%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%8F->

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%8F/15540>

Синдром диабетической стопы

Версия: Клинические протоколы МЗ РК - 2018 (Казахстан)

<https://diseases.medelement.com/disease/%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%BC->

<https://diseases.medelement.com/disease/%D0%B4%D0%B8%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9->

<https://diseases.medelement.com/disease/%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BF%D1%8B-2018/16062>